

A természetes személyek adósságrendezési eljárásával (a magáncsőd-eljárással) kapcsolatos tudnivalók

I. Mit jelent a magáncsőd-eljárás?

A magáncsőd-eljárás¹ lényege, hogy az **adósnak** (belföldi illetőségű magánszemélyek, egyéni vállalkozók, őstermelők) **jogi keretet biztosít** a tartozásai rendezésére, **a hitelezőivel történő megállapodásra**. A természetes személyek adósságrendezési eljárásával kapcsolatban **részletes általános tájékoztatás található** a Magyar Nemzeti Bank Pénzügyi Fogyasztóvédelmi Központjának (www.mnb.hu/fogyasztovedelem) **honlapján**. A tájékoztató anyagok a Döntennem kell/Hitel, lízing/Adósságrendezés menüpont alatt érhetőek el. Az általános tájékoztató közvetlen elérésére az alábbi link szolgál: <https://www.mnb.hu/letoltes/1-termeszetes-szemelyek-adossagrendezese-tajekoztato-2015-08-13.pdf>

II. Az adóhatóság a magáncsőd-eljárásban

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal (a továbbiakban: NAV) a magáncsőd-eljárásban csak hitelezőként vesz részt. Jogai megegyeznek a többi hitelező jogaiival. Az eljárás felügyeletében, irányításában nincs szerepe, abban hatósági szerepkört nem gyakorol. Az eljárás lebonyolítása a főhitelező (a hitelező pénzintézet), a családi vagyongazdálkodó, illetve az illetékes bíróság feladata.

III. Mi a magáncsőd-eljárás menete?

1. A magáncsőd-eljárás megindításával kapcsolatos adózási tudnivalók

A magáncsőd-eljárás csak **abban az esetben indítható meg**, ha

- az eljárást kérelmező **adósnak, adóstársnak nincs adó- vagy más köztartozása, bírságtartozása** (a továbbiakban: tartozás)
- **vagy az alábbiak szerint fizetési könnyítésben részesült.**

Az adós, adóstárs **tartozásmentességét együttes adó-, jövedelem- és illetőségigazolással igazolhatja**. Az **igazolás igényelhető az adós, adóstárs lakhelyétől függetlenül bármelyik megyei/fővárosi adó- és vámigazgatóság ügyfélszolgálatától**.

Az igazolást csatolni kell a magáncsőd-eljárást kezdeményező kérelemhez.

Az igazolás kiadásával kapcsolatos további **részletes tudnivalókat** a NAV honlapján szintén elérhető, az „**Adóhatósági igazolások**” című, **22. sz. információs füzet tartalmazza** http://nav.gov.hu/data/cms356992/22_igazolas.pdf

¹ A 2015. szeptember 1-jével hatályba lépett a devizahiteles adósok megsegítését célzó, a természetes személyek adósságrendezéséről (továbbiakban: magáncsőd-eljárás) szóló 2015. évi CV. törvény (a továbbiakban: Magáncsöd tv.)

Fizetési könnyítés iránti kérelem benyújtásakor a magáncsődeljárás megindításának szándékát igazolni kell:

- a hitel- vagy kölcsönszerződés, pénzügyi lízingszerződés **felmondásáról szóló értesítés, illetve**
- az adós tartozásáért helyállni köteles adóstárs esetében **a fizetési felszólítás,**
- ha pedig a pénzügyi intézmény vagy a felügyeleti és fogyasztóvédelmi jogkörében eljáró Magyar Nemzeti Bank polgári peres eljárást indított, az eljárásban hozott jogerős **bírósági határozat csatolásával.**

A magáncsődeljárás szándékára tekintettel a NAV **részletfizetést**

- **legfeljebb egy éves futamidőre engedélyezhet,**
- a törlesztő **részletek havi összege pedig nem haladhatja meg a 200.000,-Ft összeget.**
- **legfeljebb 2.400.000,-Ft. összegű tartozásra** engedélyezhető részletfizetési kedvezmény.

További lehetőség, ha az adós, adóstárs fizetési halasztást kér

- a kedvezmény **futamideje** ez esetben is **legfeljebb 12 hónap lehet, és**
- **legfeljebb 60 millió forintra** adható fizetési halasztás.

A fentiekén túl a fizetési könnyítés iránti kérelem előterjesztésekor annak **igazolása** is szükséges, hogy az adós és a közös háztartásban élő közeli hozzátartozók **rendszeres jövedelemmel rendelkeznek.**

A magáncsődeljárást kezdeményező kérelemhez csatolni kell a fizetési könnyítést (részletfizetést vagy halasztást) engedélyező jogerős adóhatósági határozatot.

2. Kötelezettségek a magáncsődeljárás alatt

Az adózónak nincs speciális adókötelezettsége a magáncsődeljárás megindításakor, illetve az eljárás alatt. Bevallásait ugyanúgy kell benyújtania, mint az eljárást megelőzően.

Bíróságon kívüli adósságrendezési eljárásban a tartozás teljesítésére az alábbiak irányadók:

- **A hitelezőkkel megállapodás köthető bírósági eljáráson kívül.**
- Az adósnak, adóstársnak folyamatosan **teljesítenie kell** a magáncsődeljárás kezdeményezésétől **a megállapodás megkötéséig** az időközben **újjonnan keletkező tartozásokat.**
- **Teljesítenie kell a megállapodásban szereplő** – hitelezői igényként bejelentett **tartozásokat** – a megállapodásban foglaltak szerint.

- Szintén folyamatosan **fizetnie kell a megállapodás megkötését követően keletkező tartozásokat.**
- **Ha** az adósnak, adóstársnak az adósságrendezési eljárás kezdeményezésének érdekében **fizetési könnyítést kellett kérnie**, az azzal érintett tartozásokat a fizetési könnyítést engedélyező határozatban foglaltak szerint **köteles teljesíteni.**
- **Amennyiben** az adós, adóstárs a **folyó fizetési kötelezettségeinek** – felszólítás ellenére – **nem tesz eleget, továbbá ha a fizetési könnyítést engedélyező határozatban foglaltakat nem teljesíti**, a NAV ezt közli a Családi Csődvédelmi Szolgálattal, aki ennek következményeként **megállapítja a bíróságon kívüli adósságrendezési eljárás sikertelenségét.**

Bírósági adósságrendezési eljárásban a tartozás teljesítésére az alábbiak irányadók:

- **A bírósági adósságrendezési eljárás az adós és hitelezők közötti egyezségkötésre irányul**, de már a családi vagyonfelügyelő szakmai segítsége mellett.
- A természetes személyek **bírósági adósságrendezési eljárása kezdeményezésének illetéke 30 000 forint**, amely magában foglalja az egyezségkötési eljárás és a mentesítési eljárás illetékét is.
- A bírósági adósságrendezési eljárás elrendelésétől az **egyezség megkötéséig** az adósnak, adóstársnak **folyamatosan teljesítenie kell az időközben keletkező adófizetési kötelezettségeit.**
- Az egyezségben szereplő hitelezői igényként bejelentett tartozásokat az **egyezségben foglaltak szerint kell teljesítenie.**
- Az **egyezség megkötését követően keletkező tartozásokat szintén folyamatosan fizetnie kell.**
- Ha az egyezség végrehajtásának tartama alatt az adósnak, az adóstársnak – késedelmi pótlék és adóbírság nélkül számítva – összesen **300.000,-Ft-ot meghaladó tartozása keletkezett, és a késedelem mértéke a 90 napot meghaladja, akkor a NAV hitelezőként kezdeményezi a bírósági adósságrendezési eljárás megszüntetését, kivéve, ha az adós, adóstárs kérelmére a NAV részletfizetést vagy fizetési halasztást engedélyezett. Ezért, ha az adós, adóstárs ezen összegre fizetési kedvezmény iránti kérelmet terjesztene elő, azt olyan időben kell megtennie**, hogy a 90 napos késedelmi időben elbírálható legyen. A kérelem elbírálása során a NAV vizsgálja az adós és a közös háztartásban élő közeli hozzátartozók havi jövedelmének és kiadásainak összegét, vagyoni helyzetét.
- **Amennyiben** az adós, adóstárs az **egyezség megkötését követően keletkező folyó fizetési kötelezettségeinek nem tesz eleget**, továbbá ha a fizetési könnyítést engedélyező

határozatban, vagy az egyezségben foglaltakat nem teljesíti a NAV hitelezőként **kezdeményezi az adósságtörlesztési eljárás megindítását** a Családi Csődvédelmi Szolgálatnál.

Bírósági adósságtörlesztési eljárásban a tartozás teljesítésére az alábbi irányadók:

- **Bírósági adósságtörlesztési eljárás megindul**
 - a bírósági adósságrendezési eljárásban történő **egyezségkötés hiányában** vagy
 - az adós **nem teljesítése** esetén.
- Az adósságtörlesztési eljárás elrendelésétől az **adósságtörlesztés jóváhagyásáig** az adósnak, adóstársnak az időközben **keletkező tartozásokat folyamatosan teljesítenie kell.**
- A jogerős végzéssel jóváhagyott **adósságtörlesztési tervben szereplő** hitelezői igényként bejelentett **tartozásokat a végzésben foglaltak szerint kell teljesítenie.**
- Az **adósságtörlesztési terv jogerős jóváhagyását követően keletkező tartozásokat kötelezettségeket szintén folyamatosan teljesítenie kell.**
- Ha az adósnak, adóstársnak az adósságtörlesztés időszaka alatt a **tartozásainak összege** – késedelmi pótlék és adóbírság nélkül számítva – összesen **a 300.000,-Ft-ot meghaladó tartozása keletkezett, és a késedelem mértéke a 90 napot meghaladja**, akkor a NAV hitelezőként **kezdeményezi az adósságtörlesztési eljárás megszüntetését, kivéve, ha** az adós, adóstárs kérelmére **részletfizetést vagy fizetési halasztást engedélyezett.** Ezért, ha az adós, adóstárs ezen összegre fizetési kedvezmény (részlet, halasztás, mérséklés) iránti **kérelmet** terjesztene elő, azt olyan **időben kell megtennie**, hogy az a 90 napos késedelmi időben elbírálható legyen. A kérelem elbírálása során a NAV vizsgálja az adós és a közös háztartásban élő közeli hozzátartozók havi jövedelmének és kiadásainak összegét, vagyoni helyzetét.

IV. További könnyítések a magáncsődeljárásban résztvevők számára

Az adózásról szóló jogszabályok alapján **az adózó számos könnyítésben részesülhet** adófizetési kötelezettségeinek teljesítésével kapcsolatban.

Ha az **adósságrendezési eljárás során** az adós értékesíti a **vagyontárgyait, akkor nem kell jövedelmet megállapítani**

- az **ingó** vagyontárgyak átruházására,
- az **ingatlan, vagyoni értékű jog** átruházására tekintettel

megszerzett bevétel után, ha azt az adózó - a természetes személyek adósságrendezéséről szóló törvényben szabályozott bíróságon kívüli adósságrendezési megállapodás, bírósági

adósságrendezési egyezség vagy adósságtörlesztési határozat alapján - teljes egészében a tartozásai megfizetésére fordítja.

Abban az esetben, ha a bevételt a magánszemély csak részben fordítja a tartozásai megfizetésére, akkor azt a jövedelemrészt kell megállapítani, amely a tartozások megfizetésére fordított bevétel és a teljes bevétel különbözete alapján meghatározható.

Emellett adómentes bevételnek számít a természetes személyek adósságrendezési eljárásában:

- az adóssal, adóstárssal a bíróságon kívüli adósságrendezés során kötött megállapodásban vagy a bírósági adósságrendezési eljárásban kötött egyezségkötés, valamint az egyezség módosítása során **elengedett követelés,**
- **az a követelés, amelyet** az adósnak a bírósági adósságrendezési eljárásban az adósságtörlesztési határozat, az adósságtörlesztési határozat módosítása, valamint a mentesítő határozat alapján **nem kell megfizetnie,**
- a hitelezőkkel kötött megállapodásban, egyezségben, a bíróság által hozott adósságtörlesztési határozatban az adós számára meghatározott adósságrendezési kötelezettség teljesítése érdekében **települési önkormányzattól, munkáltatótól, közhasznú szervezettől vagy egyházi jogi személytől kapott támogatás vagy adomány, ha** annak egy naptári évben egy adományozótól juttatott összege havi átlagban nem éri el az öregségi nyugdíj legkisebb összegének másfélszeresét.²

A magánszemély vagyonszerző **mentesül az eredeti esedékességtől számított késedelmi pótlék megfizetése alól, ha**

- bíróságon kívüli vagy bírósági adósságrendezést kezdeményezett és
- az említett eljárások időszaka alatt
- olyan lakóház építésére alkalmas telektulajdont értékesít,
- amelyet öröklés vagy visszterhes vagyonátruházás során szerzett és
- amellyel kapcsolatban a beépítés vállalására tekintettel az illeték megfizetése felfüggesztésre kerül.

Továbbá az eljárások alá vont magánszemélynek **a felfüggesztett illetéket sem kell megfizetni**

- **ha** a telektulajdont megszerző vevő **nyilatkozik** arról, hogy a megszerzett telek után **mentességet vesz igénybe,**
- **vagy** a telektulajdont megszerzőnek **telekre elővásárlási joga van.**

Mentes az ajándékozási illeték alól

- összeghatárra tekintet nélkül a természetes személyek bíróságon kívüli vagy bírósági adósságrendezési eljárásában **a hitelezők által adós javára elengedett követelés,**

² A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII törvény adósságrendezési eljárással kapcsolatos rendelkezései alapján

- továbbá az adósságtörlesztési határozatban és a mentesítési határozatban az az összeg, amit nem kell az adósnak a hitelezők számára megfizetnie.³

Magánszemély vagy egyéni vállalkozó esetében **fizetési könnyítés engedélyezhető adósságrendezési eljárás során** abban az esetben is, ha

- **fizetési nehézség az adózónak felróható,**
- **vagy annak elkerülése érdekében nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben tőle elvárható.**

Az általános szabályokkal ellentétben engedélyezhető továbbá a fizetési könnyítés:

- a magánszemélyek jövedelemadójának előlegére és a levont jövedelemadóra,
- a beszedett helyi adóra,
- a kifizető által a magánszemélytől levont járulékokra is.

Emellett, ha a NAV a fizetési könnyítést adósságrendezési eljárásra tekintettel engedélyezte, **a pótlékok kiszabása is mellőzhető.**⁴

A természetes személyek adósságrendezési eljárásában **30 000 forint illetéket kell fizetni:**

- a bírósági adósságrendezési eljárása kezdeményezésének illetékeként, amely magában foglalja az egyezségkötési eljárás és a mentesítési eljárás illetékét is,
- bírósági adósságrendezési eljárásában az adós vagy a hitelező által az eljárás megszüntetése iránti kérelem illetékeként,
- bírósági adósságrendezési eljárásában a mentesítő határozat hatályon kívül helyezése iránti kérelem illetékeként,
- bíróságon kívüli adósságrendezési megállapodás hatálya megszűnésének megállapítására irányuló kérelem, valamint a bírósági adósságrendezési egyezség hatálya megszűnésének megállapítására irányuló kérelem illetékeként,
- bírósági adósságrendezési eljárásában az ügy érdemében hozott végzés elleni fellebbezés illetékeként,
- természetes személyek adósságrendezési eljárásaiban hozott végzés elleni felülvizsgálat, illetve perújítás illetékeként.

15 000 forint illetéket kell fizetni:

- bírósági adósságrendezési eljárásában az egyezségmódosítás, valamint az adósságtörlesztési határozat módosítása kezdeményezésének illetékeként,
- bírósági adósságrendezési eljárásában az adós örököse (örökösei) jogutódként történő bevonása iránti kérelem illetékeként,

³ Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény adósságrendezési eljárással kapcsolatos rendelkezései alapján

⁴ Az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény adósságrendezéssel kapcsolatos rendelkezései alapján

- bírósági adósságrendezési eljárása során benyújtott kifogás illetékeként.

10 000 forint az illeték:

- az adósságrendezési nyilvántartásba történő bejegyzések törlésére irányuló kérelem illetékeként.⁵

Nemzeti Adó- és Vámhivatal

⁵ Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény